

Zakaj v murskosoboškem okraju slabo napreduje odkup belih žit

Odkup belih žit v murskosoboškem okraju kljub temu, da je odkupna mreža v okraju pravilno organizirana in kljub temu, da je bilo republiško podjetje za odkup v murskosoboškem okraju prvo v Sloveniji, ki je organiziralo zbirne centre, se pripravilo pravočasno na odkup belih žit in napovedalo tekmovanje podobnim podjetjem dveh najmočnejših okrajev Ptuj in Celje-okolica, do zdaj ni dosegel zadovoljivih uspehov. Dejstvo, da je ves čas odkupa do poslednjih dni odkupni plan obvezne oddaje belih žitaric dosežen komaj 60%-no narekuje, da ugotovimo pomanjkljivosti, ki ne dovoljujejo, da bi odkup belih žit v murskosoboškem okraju zavzel pravi razmah.

Brez dvoma je bila največja ovira za hiter in nemoten odkup belih žit to, da ob začetku odkupne kampanje večina krajevnih odborov ni prejela odločb o planskih količinah obvezne oddaje belih žit, mnogi krajevni ljudski odbori pa so tudi potem, ko so prejeli te odločbe, zavlačevali izdajo odločb o obvezni oddaji posameznim kmetovalcem. Kak počen tempo je vladal pri izdaji odločb v murskosoboškem okraju kaže dejstvo, da so številni kraji gornje lendavskega zbirnega okoliša (Kruplnik, Radovci itd.) ter gornjepetrovskega zbirnega okoliša (Neradovci, Sulinč, Ženavje, Stanjevec) prejeli odločbe o obvezni oddaji šele pred tednom. Zapolnelost pri izdaji odločb so povzročili zelo različni zaključki raznih komisij za ugotavljanje hektarskega donosa. Precejšnje razlike v višini ugotovljenega hektarskega donosa krajevnih, okrajnih in mešanih komisij so dokaz, da kljub delu in uporabljenemu času na terenu ni pravih rezultatov in zaželenega efekta. Ta pomanjkljivost se odraža tudi pri dokončni določitvi hektarskega donosa za posamezne kraje, kjer so preočiti primeri, da je bil za kraje z boljšo kvaliteto zemljo (Markišavci) določen nižji hektarski donos, kakor za one s slabšo kvaliteto zemlje (Pucenci). Podoben primer je v gornje petrovskega zbirnega okoliša Krizevci, ki ima 5 vagonov obvezne oddaje ob 240 gospodarstvih, kraja Peskovci ter Kušanovci pa imata vsak po 3 vagon obvezne oddaje, čeprav ima vsak od njiju skoraj desetkrat manj gospodarstev: Krizevci in Kušanovci imata enake, Peskovci pa nekoliko boljše obdelovalne pogoje.

Neodločnost v vrstah pridelovalcev so povzročile tudi različne razlage aktivistov pri tolmačenju prejetih obvez za oddajo belih žit. Tako so ponekod birokratsko tolmačili, da je treba predpisano količino brezpogojno oddati, drugod tako, da se lahko pritožijo in počakajo rešitev odločb, čeprav pritožbe nimajo odločilne moči, ponekod pa spet tako, da naj si odtetajo pripadajoče količine na glavo in za seme in naj oddajo preostanek. Tako tolmačenja so povzročila, da se je v krajih, kjer bi lahko bil izveden v enem dnevu, odkup zavlekel za tri do pet dni.

Ponekod zavira odkup še ne končana mlače. Številne mlatilnice (na primer v Adrijancih, Salovcih, Hodosu, Lucovi, Mačkovcih) so prekinile mlačenje zaradi pomanjkanja cilindrskega olja. Poverjenost za kmetijstvo kljub številnim urgencam in zahtevam ni prešlo nakazil za to olje, čeprav ga je planiralo celo za 1200 kg.

Državno posestvo v Apačah je znatno dvignilo hektarski donos kmetijskih kultur

Delovni kolektiv državnega kmetijskega posestva v Apačah, ki je dobil v šestmesečnem tekmovanju državnih posestev Slovenije tretje mesto, je prejel kot priznanje za svoj trud pismeno pohvalo glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije.

V šestmesečnem tekmovanju so delavci tega državnega posestva izpolnili in presegli planske naloge v povečanju proizvodnje, ki so v živinoreji in kmetijstvu letos mnogo višje kot prejšnja leta. Brigada pri reji prašičev je že v prvem polletju presegla letni plan za 13 odstotkov. Na posestvu so zredili tudi več plemenitih prašičev, kot je bilo določeno. Fond prehrane prebivalstva je dobil 5 odstotkov več pitanih prašičev s tega posestva.

Dobri uspehi so bili doseženi zaradi pravilne organizacije, medsebojnega tekmovanja brigad in posameznih delavcev. Odkar so se vrnili s tečaja normirani, so vsa delovna mesta

več, kot bi ga rabilo. »Jugopetrol« ni hotel izdati brez nakazila olja, ki ga je imel na zalogi. Uprava je celo odpelala en sod olja v Dravograd, odkoder je prišlo spet v Mursko Sobotu, kjer so ga mnogo bolj rabili.

Odkup belih žit izven okraja ovira poleg trenutnega pomanjkanja vagonov tudi to, da zaradi nestalno položene industrijskega tira ne morejo odpredati toliko vagonov, kolikor bi znašala kapaciteta tira, če bi bil za stalno položen. MLO Murska Sobotu si je že leta 1946 zadal nalogo zgraditi ta tir, vendar niti MLO niti podjetja, ki bodo ta tir naveč uporabljala (pulpna postaja, Mlekoprojekt), pa tudi železnica, ki bi bila s tirom zelo razbremenjena zaradi premajhnega tovornega prostora, niso pokazali dovolj dobre volje, da bi industrijski tir dokončno zgradili. Ob dnevnem odkupu 10–20 vagonov večkrat primanjkuje kamionov za dovoz belih žit iz zbirnih centrov, ki so oddaljeni od železnice. Okrajno avto-prevozno podjetje ne da dovolj kamionov na razpolago z izgovorom, da vozi iz M. Sobotu blago za okrajno trgovsko mrežo. Vendar to OKAPP-u ne more biti dovolj tehten izgovor, ko je vendar znano, da žita ni treba voziti iz M. Sobotu, temveč iz Gorickih predelov v M. Sobotu. Proste kamione v eni smeri pa uporabljajo za prevažanje drv privatnikov. Kamionskega dovoza žitaric večkrat ne morejo obvladati kamioni Žitofonda, katerih šoferji so silno postrtovalni in so pripravljeno delati tudi ponoči, če je potrebno. Ti postrtovalni šoferji tem manj razumejo tak odnos do tako važne naloge kakor je odkup, kot ga je pokazal skladiščnik »Jugopetrola«, s tem, da ni hotel nekaj minut pred šestimi uro izdati bencina šoferju, ki je bil v večernih urah pripravljen narediti dve turi (100 km) in pripeljati zrnje iz skladišča, ki je zaradi natrpanosti moralo prenehati s prevzemi.

Teh nekaj stvari kaže na pomanjkljivosti in napake, ki zavirajo hiter odkup belih žit v murskosoboškem okraju. Če hočemo, da bi odkup dosegel zaželen uspeh, je treba nemudoma odpraviti take napake in pomanjkljivosti.

V somborskem okraju so odkupili 71 % žita

V somborskem okraju so doslej odkupili 71% žita. V mestu Somboru so odkupili 89% belih žitaric; v okraju se najbolj odlikuje malo naselje Rastina, kjer so doslej oddali 93% obveznih količin žita. Odkup poteka uspešno tudi v Ridjici, Aleksijevu in v Svetozaru Miletiču. Kmečke obdelovalne zadruge v Prigrzevi so pravočasno izpolnile svoje obveznosti, zasebna gospodarstva pa so oddala samo 40% žita. V okraju so odkupili 61%, a v mestu 89% planiranih količin. Nekateri bogati kmetje v Zarkovcu so skušali pod vodstvom znanega špekulanta Radivoja Zarkovčevega prevariti oblast; ter izposlovati zmanjšanje odkupnega razreza. Zlagane trditve teh ljudskih sovražnikov so razgalili delovni kmetje v Zarkovcu, ki so doslej oddali 73% obveznih presežkov. V Bukovcu so bogati kmetje skušali zavirati odkup. Vse te špekulante bo ljudsko sodišče strogo kaznovalo.

v kmetijstvu in živinoreji pravilno normirana, učinek dela pa je znatno povečan.

Državno posestvo v Apačah je doseglo letos pomembne uspehe tudi pri povečanju hektarskih donosov kmetijskih kultur. Donos ječmena, ki dosega tudi nad 35 metrskih stotov na hektar, je še enkrat večji od donosa drugih kmetov v tem kraju. Pšenice »nankute« so poželi letos 2400 kg na hektar. Jara pšenica bo v apaški kotlini zelo dobro uspevala. Prvo leto je dala nizek donos 1200 kg na hektar. Kmetijski strokovnjaki na posestvu niso poznali načina nege jare pšenice in vrste zemljišča, ki je potrebno za dobro rast tega posevka. Zato so odbrali za seme samo najlepša zrna in uspeh je bil znatno boljši. Pšenica je dala donosa 1500 kg na hektar. Letos so zasejali jaro pšenico na zemljišču po sladkorni pesi, kar je zelo dobro vplivalo na njen razvoj. Dovoljne količine hlevskega in umetnega gnojila so še bolj pospešile rast pšenice.

Novi dokazi naše socialistične graditve

Pri Nišu grade valjarno bakra eno največjih del petletke

Beograd, 19. septembra. (Tanjug.) Kutinsko polje je danes veliko gradbišče. Na kraju, kjer je nekdanja tepla Kutinska reka in nanašala kupe kamenja, lesa in drugih naplavin, dokončuje sedaj na stotine članov Ljudske fronte in mladine iz okoliških vasi zemeljska dela. Čez kak mesec bo začela rasti na tem mestu velikanska stavba s širokimi okni — valjarna bakra, eden največjih objektov, ki jih določa petletni plan.

Na stavbišču je vsak dan zelo živahno. Na desetine kamionov prevažajo gradbeni in drug material. Iz za visoke koruze se dvigajo gosti stebri dima iz lokomotiv. Zamolklo ropotanje motorjev, dvigal, mešalcev betona in drugih strojev izpolnjuje sliko delovnega prostora. Ob novi trasi železniške proge in cest, ki peljejo do stavbišča, razkladajo delavci nove stroje. Mladinci in frontovci tekmujejo med seboj v prevažanju zemlje z ročnimi voziki.

Na stavbišču se ne moremo videti, kakšne in kako velike bodo naprave. To lahko vidimo šele iz načrta, ki je razgrnjen na mizi tehničnega voditelja gradbišča inženirja Markovića. Po širokem prostoru zemljišč, ki jih ravna frontovci in po dolgih betonskih stebrih, ki leže ob železniški trasi, lahko sklepamo, da bo tukaj zgrajen eden izmed gigantov petletke.

Samo poslopje za najvažnejše naprave valjarne bo zavzemalo površino 4 ha. Strokovnjaki, ki so izdelali načrt, so vnesli nekaj novega v konstrukcijo. Poleg monumentalnosti samega poslopja, so rešili tudi težak problem — celotna stavba bo počivala na več kot 300 masivnih stebrih iz ojačanega betona. Celotno ogrodje poslopja skupaj s povprečnimi gredmi, nosilci in gredmi, ki bodo nosile električne žerjave in drugo mehanizacijo notranjega transporta, bo zgrajeno iz ojačanega betona.

Strokovnjaki so se potrudili, da bi imelo poslopje lepo lice. Če ga gledamo od zgoraj, bo imelo obliko črke T. Okrog poslopja bo drevored in drugo zelenje. Poleg tega centralnega poslopja bodo zgradili v polkrogu več lepih stranskih poslopij — kovnic bakra, kotlarn, skladišč za drva, laboratorij za preiskovanje lastnosti raznih spojin in pisarne. Na drugi strani bodo garaže za motorna in električna vozila ter pomožna električna centrala.

V Boru so razširili flotacijo

Borski kolektiv je dosegel še eno veliko zmago, končal je dela v zvezi z razširjenjem flotacije. Razširjenje flotacije je za nadaljnje delo kolektiva za izpolnitev letnega plana velikega pomena.

Dosedanja flotacija topilnici ni mogla dati dovolj bakrenega koncentrata, kar je zelo oviralo pravilno obratovanje topilnice za izpolnjevanje planskih nalog. Uprava podjetja je to upoštevala in letos v maju je sklenila razširiti flotacijo še z dvema mlinomoma. Ta naloga ni bila lahka, zlasti zato ne, ker za razpoložljive stroje niso imeli na razpolago mnogih delov, ki jih v naši državi še ne izdelujemo. Treba je bilo vse te dele izdelati ter opraviti mnogo gradbenih, elektro-tehničnih in vodovodnih del. Vse to je moralo biti končano do 17. septembra. Delavci strojnega oddelka so montirali dele, ki jih ne izdelujemo v naši državi, potem pa so montirali stroje. V strojnem oddelku so izdelali celotno železno konstrukcijo. Delavci elektrooddelka so uspešno opravili vsa v njihovo stroko

Naša država spada med najbogatije države na svetu glede bakrene rude. Tuji kapitalisti, ki so izkoristili borski rudnik, niso poskrbeli, da bi tukaj zgradili podjetja za predelavo rude in surovega bakra. Elektrolit — baker, ki ga pridobivajo v topilnici borskega rudnika, so odvažali na predelavo v inozemstvo in od tam je naša država dobivala gotove izdelke — po visokih cenah. Sedaj bomo naš baker doma predelovali. Ze prihodnje leto bo dobivala naša industrija iz valjarne pri Nišu nekatere proizvode, konec petletnega plana pa tudi vse druge izdelke iz bakra.

Velika valjarna bakra bo sodobno urejeno podjetje. Kompozicije vlakov bodo dovažale elektrolit-baker do velikega skladišča. Odtod bo šel baker v moderno topilnico, v katere peti bodo prinašala velika dvigala plošče elektrolit-bakra. V peceh, ki jih bo segrevalo visoko frekvenčni tok, ne bodo samo topili, temveč tudi legirali baker z drugimi kovinami. Zareča masa bo otekala skozi odprtine v kalupe, ki bodo imeli posebno obliko. Tako pripravljene kose bodo prenašali z električnimi žerjavci in vozili v veliko dvorano valjarne. Stroji za valjanje bakra in legure bodo vsak dan izvaljali na stotine ton bakrenih in medenastih plošč. Žerjavi, dvigala in razna vozila na električni pogon bodo prenašali izvaljene dele v oddelek za segrevanje, odtod pa v stroje za stiskanje in razkosavanje. Iz teh strojev bomo po čiščenju dobili izdelke za uporabo. Tako bo naša industrija dobivala iz te valjarne bakreno in medenasto ploščevino, cevi raznih dimenzij in druge izdelke, potrebne za elektrifikacijo in industrializacijo države.

Cepprav so pričeli šele v letošnjem juniju z deli, so že zgrajena skladišča, laboratorij za preiskovanje betona in kovačnica, delavska menza, stanovanja za strokovnjake in še nekatera poslopja. Zgradili bodo tudi veliko stanovanjsko naselje, do katerega je že trasirana nova cesta. Naselje bo pravo mesto za majhnimi parki in sprehajališči. Tu bodo tudi kulturni dom, kinematografsko poslopje, prodajalne, restavracije in drugo, kar je potrebno za življenje delavcev. Prišli so že tudi nekateri stroji, ki jih monterji čistijo in pripravljajo za montiranje.

spadajoča dela, pa tudi delavci gradbenega oddelka in vodovoda so o pravem času izpolnili svojo nalogo. Delali so nepretrgoma tudi po 18 ur dnevno, zadnje dni, ko se je že bližal rok, pa je mnogo delavcev delalo tudi po 20 ur dnevno.

Globoka ljubezen delavcev borskega kolektiva do naše Partije in tovariša Tita ter zavest, kako važna je ta naloga, sta jih spodbujala, da so premagovali težave, o katerih so mnogi mislili, da so nepremagljive. Ta naloga je bila izpolnjena v rekordnem času. Prej so tuji delavci v mnogo boljših pogojih potrebovali za taka dela osem mesecev, naši delavci pa so delali samo 3 mesece in 17 dni.

Razširjena flotacija je začela obratovati 17. septembra ob 14. uri. Na mitingu, ki so ga priredili pri tej priložnosti, je govoril sekretar mestnega komiteja Simo Kokotović, ki je poudaril pomen razširjene flotacije in v imenu celotnega borskega kolektiva izrekel priznanje najbolj zaslužnim delavcem za izpolnitev te naloge.

GRADITEV NOVE HIDRO-CENTRALE PRI KOLAŠINU

Vodna sila Musaviča-reke pri Kolašinu bo odelaj poganjala turbine in generatorje ene največjih hidrocentral v Črni gori. Delovni kolektiv gradbišča se je obvezal, da bo do konca leta dokončal gradbeno dela in pustil v pogon hidrocentralo. Nova hidrocentrala z zmogljivostjo 1600 kw bo velikega pomena za nadaljnji razvoj industrije v severnem delu Črne gore. Prva dela na hidrocentrali so se začela preteklo leto.

550 članov frontnih brigad iz klasičnega, bjelopoljskega in andrijevskega okraja dosega dobre uspehe.

Najtežje je bilo prebiti vodni prekop, dolg 1420 m skozi kamenit in neprehojen gozdaten teren. Minerji in brigadirji I. in II. kolašinske frontne brigade so dobro opravili to nalogo. Na enem delu prekopa že dokončujejo gornji betonski obok. Hkrati s temi deli gradijo tudi velik betonski jez, ki bo obrnil tok reke v novo strugo, in vodostaj, od koder bo voda tekla z visokim padcem po ceveh do strojnega poslopja, kjer bo gonila velike turbine. Ko bo končano strojno poslopje, ki ga delajo frontne brigade, se bodo začela montažna dela. Strokovnjaki iz tovarn »Litostroj« in »Rade Končar« že dokončujejo turbine in generatorje. Konec oktobra bodo montirali prve stroje za novo hidrocentralo. Da bodo v letnih mesecih, ko se zniža vodostaj reke, zagotovili dovoljne količine vode, bodo zgradili umetno jezero. Hidrocentrala na Musaviča-reki bo pripomogla k razvoju gospodarstva na velikem področju Črne gore, posebno v lesni industriji, rudarstvu in gradbeništvu. Dajala bo pogonsko silo napravam moderne lesnega kombinata, ki ga grade v središču velikega tarskega gozdnega bazena. V rudniku blizu Mojkovića se bodo rudarska dela znatno razvila prihodnjega leta. S pogonsko silo električne energije iz hidrocentral na Musaviča-reki bo do konca leta dokončan daljnovod od Musaviča-reke do Mojkovića, ki bo prenašal električno energijo za potrebe lesnega kombinata in rudnika Baškovo. Poleg tega bodo dobile mnoge vasi kolašinskega okraja električno razsvetljavo, lokalna industrijska podjetja in delavnice pa pogonsko silo. Hidrocentrala bo dajala električno energijo bodočim gradiliščem železniških prog v dolini Lima in Tare, ko bodo začeli izvajati plan izliva Tare v Moračo in graditi nove velikanske hidrocentrale. (Tanjug)

Nova tovarna terpentina

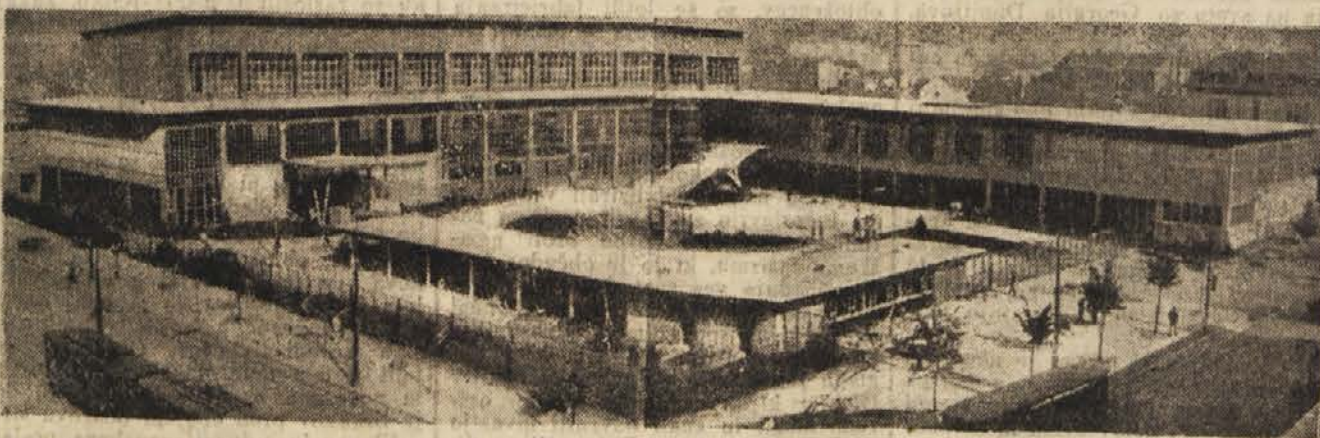
V bližini Titovega Užica končujejo veliko in moderno tovarno kolofonije in terpentina. Tovarna spada med največje take tovarne v državi. Tri dose-danje tovarne niso mogle kriti naših potreb glede mila, lakov in barv, različnih masti za strojno jermenje itd. Borovih gozdov srednje Srbije niso izkoriščali, dočim smo morali surovine uvažati.

S smolastvom, ki se je začelo lani v Srbiji, bomo dobili velike količine surovin za predelavo v tej tovarni. Ko bo razvito racionalno izkoriščanje surovin v teh gozdovih in ko jih bo tovarna začela predelovati, bomo krili vse domače potrebe kolofonije in terpentina.

Kmetje iz okraja Titovo Užice so doslej na primitivni način izdelovali katran in terpenin iz borove smole, ki so jo nabirali. Kljub velikemu trudu so dobili popolnoma neznatne količine teh proizvodov. Z zgraditvijo tovarne in smolastvom bodo ustvarjene tem kmetom znane možnosti za zaslužek.

Pri tovarni že grade stanovanjska poslopja, delavske kopalnice in restavracijo. Tovarniško poslopje je v glavnem končano, v prostorih so montirali vse naprave in tovarna že zbira surovine za obratovanje.

Razstava gospodarskega razvoja v prvi polovici Titove petletke

Razstavni prostor tretjega mednarodnega velesejma v Zagrebu, katerega del vidimo na sliki, prikazuje velike uspehe delovnih ljudi naše države na vseh področjih gospodarstva. Značilnost letošnjega velesejma so novi izdelki, ki smo jih doslej uvažali. Razstavljenih je okoli 500 vrst izdelkov, od tega jih je 40 proizvodov težke industrije. Na mnogih izdelkih naših znanih podjetij »Prvomajski«, »Rade Končar«, »Litostroj«, »Djuro Djaković«, »Ivo Lola-Ribar« in drugih se vrste napisi: »Ta proizvod težke industrije je uspeh naše prve petletke«. »Do osvoboditve tega nismo izdelovali v naši državi«. Ze prvi dan je velesejem obiskalo okoli 18.000 ljudi in od takrat je na razstavnem prostoru neprestano tisoče in tisoče obiskovalcev iz vseh predelov države.

PROCES V BUDIMPEŠTI

Pred budimpeštanskim sodiščem se razvija te dni v veliki naglici in dušilnem hrupu informirajočega propagandnega aparata proces proti madžarskemu ministru za notranje in zunanje zadeve in bivšemu članu Politburoja madžarske partije delovnih ljudi Laszlu Raiku ter drugim zaradi vohunstva, izdaje in zarote, skovane za to, da bi zrušili madžarsko vladno in spremenili državno ureditev na Madžarskem. Dejansko je naperjen ta proces proti jugoslovanski in jugoslovanskemu državstvu ter političnemu vodstvu. To je razvidno iz obtožnice in sodne razprave. To izrečno potrjujejo moskovski in drugi informirajoški tisk ter radio. Ta proces naj bi po zamisli njegovih navdihovalcev znova potrdil vse tiste laži in izmišljotine proti jugoslovanski in jugoslovanskemu vodstvu, ki jih vsak dan ponavlja informirajoška propaganda po diktatu iz Moskve, posebej pa dokazal izmišljotine in klevete, navedene v zadnjih dveh notah, ki jih je poslala sovjetska vlada jugoslovanski vladi. Hkrati naj bi ta proces pred mednarodnim delavskim gibanjem in svetovno javnostjo sovjetsko vladno moralno politično opravičil za njeno sovražno ravnanje proti jugoslovani.

V zgodovini pravosodja imamo in scenerirane procese, t. j. procese, ki sone na izmišljotinah in lažeh. K takim procesom so se zatekale vladajoče klike, da bi prikrile svojo izdajo narodnih koristi, ali pa da bi pripravile napad na tujo državo, oziroma da bi dali banditskim metodam svoje vlade obliko sodnega postopka. Kot taki procesi so vsakomur znani na primer Dreyfusov proces, Friedjungov proces in proces v Leipzigu. Dreyfusov proces je inscenirala francoska fevdalna klerikalna reakcija skupno s svojimi izdajalskimi generali in ministrom za narodno obrambo, da bi prikrila pred francoskim javnim mnenjem, ki je bilo vznemirjeno in razgibano zaradi nemoči francoske narodne obrambe, svojo izdajo in vohunstvo v korist Nemčije. Lažnivo so obtožili Dreyfusa, da je izdal vojaške tajnosti pruskemu generalnemu štabu, torej, da je storil zločin izdaje, ki so ga sami zagrešili s tem, da so prodali pruskemu generalnemu štabu vojaške tajnosti. Da bi Avstro-ogrska vladajoča klika opravičila aneksijo Bosne in Hercegovine in pripravila poznejši napad na Srbijo, je inscenirala tako imenovani Friedjungov proces proti srbskim in hrvaškim »velezdajalcem«. Ta proces je zasnovala na golih policijskih potvorbah. Po prihodu Hitlerja na oblast v Nemčiji je dalo vodstvo nacionalsocialistične stranke — Hitler, Göring in Goebbels — zažrti nemški Reichstag, nakar so s svojimi propagandnim aparatom sporočili svetu, da so Reichstag zažgali komunisti, vse to z namenom, da bi opravičili zverinsko uničevanje nemških komunistov in drugih antifašistov. Zato so inscenirali leipziški proces proti Georgiju Dimitrovu in tovarišem, skupno z njim pa so obtožili tudi nekega Van der Lubeja, čigar naloga je bila priznati na procesu, da je zažgal Reichstag v dogovoru z drugimi obtoženci. In Van der Lube je to na sodišču priznal. Hitler in njegovi najdaši so smatrali za primerno izrebiti sodno dvorano za opravičilo zverinskega uničevanja in preganjanja nemških komunistov ter demokratov in dati obliko »zakona« banditskemu sistemu svoje fašistične vlade.

Toda, zgodilo se je tisto, česar se navdihovalci in režiserji teh procesov niso nadejali. Spregovoril je glas vesti človeštva. Za časa Dreyfusove afere so bili v Franciji ljudje, ki so povzdignili svoj glas proti izdaji in podvili spletak francoske vladajoče reakcije. Spregovorili je slavni francoski književnik Emil Zola, ki je obtožbo proti Dreyfusu raztrgal na koščke in obtožil vladajočo klico ter njene generale kot prave izdajalce. Zolajeva obtožba so sprejeli domoljubne francoske množice in vse človeštvo. Tvorci lažnive obtožbe so bili razkrinkani in osramočeni pred zgodovino. Podobno se je zgodilo tudi s Friedjungovim procesom. Ponarejenec so bili razkrinkani in postavljeni na sramotni oder. Prav tako so med leipziškim procesom prav med njegovim potekom znani demokrati in antifašisti Evrope organizirali v Londonu tako imenovani gegenprozess, na katerem so do temeljev razbili lažnivo obtožbo hitlerjevske klike, razgalili banditsko obliko fašizma in pod pritiskom demokratičnega javnega mnenja na svetu so Georgija Dimitrova, ki je na procesu junaško branil koristi mednarodnega proletariata in naprednega človeštva, izpustili.

Zalostno je, da vzbuja budimpeštanski proces po svojih metodah v nas primerjanje s temi procesi. Se bolj žalostno je, da so budimpeštanski proces pripravili sovjetski in madžarski voditelji, in to v državi, ki — da uporabimo njihovo formulacijo — »skoraj po poti socializma«. Čeprav je to primerjanje še tako žalostno, sloni na dejstvih — dejstva pa ostajajo dejstva.

Budimpeštanski proces je naperjen proti socialistični jugoslovani, a tem pa je nujno naperjen tudi proti vsemu mednarodnemu delavskemu in osvobodilnemu gibanju. Ta proces je kontrarevolucionarno delo najširšega obsega. Budimpeštanski proces tepta vsako človeško čast in dostojanstvo, da sploh ne govorimo o tem, kako podlo in surovo tepta revolucionarno čast vsakega resničnega komuniste. Nihče ne bo nikoli mogel oprati žiga nečlovečnosti iz obličja tvorcev tega procesa. Budimpeštanski proces zada-

ja težak udarec ugledu socialističnega pravosodja. V nasprotju s smotri in metodami socialističnega pravosodja koristi silam imperializma in reakcije, slabi mednarodno delavsko in demokratično gibanje, tepta načela resnice, pravičnosti in sodniške vesti. Tožilec in sodniki so na tem procesu poslušni orodje v rokah organizatorjev tega procesa — provokacije. Da bi oblatili jugoslovani in njene voditelje, montirajo vanderlubejska priznanja in izjave obtožencev ter priči, ki so jih pobrali iz vrst večkratnih vohunov in provokatorjev. Budimpeštanski proces kaže vso globino moralnega padca tistih, ki so ta proces iscenirali, kakor tudi tistih, ki na sodnem odru izpolnjujejo sprejete naloge.

Namen budimpeštanskega procesa je jasno razložen v poročilu Direkcije za informacije vlade FLRJ: »Namen te provokacije je, da bi lažnivo obtožili jugoslovani, njeno vladno in partijsko vodstvo za ravnanja, nečiste namene in mrčne načrte, ki jih dejansko pripravljajo ali pa že uresničujejo madžarski vodilni krogi skupno z voditelji Rumunije, Bolgarije, Poljske, CSR in Albanije, spodbujani od ZSSR proti FLRJ zato, da bi nasilno zrušili zakonito vladu FLRJ, zaradi rušenja sedanje socialistične ureditve in njene gospodarske ter politične podrečitve.«

Ker so določili tak smoter procesa, je bilo treba odrediti tudi glavne postavke procesa. Gradivo za to nudita zadnji dve notji sovjetske vlade, poslani jugoslovanski vladi, in informirajoška propaganda. Jugoslovanski voditelji, je rečeno v teh notah in tej propagandi, so odvedli jugoslovani iz tabora socializma in demokracije v tabor imperializma. Državo vračajo nazaj v kapitalizem. V državi so uvedli gestapovsko-teroristični režim. Ker pa so ti ljudje v državi in na svetu znani kot voditelji ljudske revolucije, ki je prinesla jugoslovanskim narodom narodno in socialno osvoboditev in ustvarila temelje socialistične ureditve v jugoslovani, je treba, kakor mislijo planerji budimpeštanskega procesa — poseči malo globlje v stvar in, glejte, rezultate tega »globljega posega«. jugoslovanski voditelji so se obdali že v začetku vstaje 1941. leta z znanimi trockisti iz vrst španskih mednarodnih brigad. Gestapo je, pravijo, že 1. 1941 priuobil 150 jugoslovancev, španskih borec, ki so bili v taboriščih v Franciji in jih poslal kot svoje agente v jugoslovani. Obdali so jugoslovanske voditelje in izrinili prave domoljube. Tako je postalo tudi samo jugoslovansko vodstvo na neki način trockistično in gestapovsko že v začetku vstaje. Pozneje so prešli ti voditelji in španski borci, nadaljujejo planerji budimpeštanskega procesa, in to že med vojno, na mah v službo imperialističnih vohunov, v prvi vrsti v službo ameriškega vohunstva. Postali so glavna opora ameriškega imperializma na Balkanu in Srednji Evropi. Kot ameriški vohuni niso nikdar niti nameravali graditi v jugoslovani socializma. Nasprotno, prevzeli so vlogo, zbrati okrog sebe države ljudske demokracije, da bi iz izzivanja in zarotami zrušili zakonite vlade v teh državah in pobili njihove voditelje, kot so Rakosi, Farkas in Gerő, da bi postavili v teh državah protiljudske vlade, jih dovedli v tabor imperializma in napravili iz njih oporišče za napad na Sovjetsko zvezo. Se več, nadaljujejo, jugoslovanski voditelji so prevzeli pod svoje neposredno vodstvo tudi ameriške vohune v tem delu Evrope in še posebej na Madžarskem. Podrobnosti načrta bo izdelala sovjetska in madžarska obveščevalna služba. In tako je bil napravljen načrt za proces.

Ker so tako »verodostojno« izdelali načrt procesa, je bilo treba ustanoviti tudi primerno skupino obtožencev, ki bodo vse to »priznali« pred sodiščem — in to — brez oklevanja. Ustanovili so tudi skupino obtožencev: razen Laszla Raika so posedali za zatoženo klop Hortyjevskega oficirja Györga Palfija, vohuna neke veleisle, in provokatorja Lazarja Brankova, ugotovljenega agenta neke druge obveščevalne službe Milana Ognjenovića in še šest obtožencev, med njimi tudi znana trockista Justusa Pala, da bi bila obtožba jugoslovanskih prostovoljcev o trockizmu »popolnoma utemeljena«. Še nekaj priči iz vrst lastnih vohunov in provokatorjev pa je stvar — mislijo — tudi s te strani popolnoma v redu. Ko so tako brez sramu, neumno in popolnoma provizorno izdelali načrt obtožnice ter ustanovili skupino obtožencev, so se lotili fabriciranja zapiskov, sestavljanja obtožnice in organizacije razprave.

Neumno bi bilo zanikavati vse te ogabnosti in izmišljotine ter postavljati, na primer naslednja vprašanja: kako so jugoslovanski vojaški in politični voditelji kot gestapovski agenti hoteli in mogli mobilizirati vse narode jugoslovani za neprizanesljivo narodnoosvobodilno borbo proti nemškemu fašizmu, ki jo je obudoval in jo obhujalo ves svet, kako so jugoslovanski voditelji kot imperialistični agenti klub sporazumom o razdelitvi interesnih sfer na Balkanu in v pogledu jugoslovani po načelu fifty-fifty (50:50) klub različnim drugim oviram, mogli in četi odvrtni invazijo angloameriških žn v Dalmaciji in njihovo nadaljnje prodiranje v Srednjo Evropo; kako so jugoslovanski voditelji kot imperialistični vohuni, in to konkretno kot ameriški vohuni mogli in hoteli takoj po osvoboditvi organizirati ljudsko oblast na področju vse države, kako so mogli in hoteli organizirati hitro in uspešno obnovo države in prehod h graditvi socializma;

kako so jugoslovanski voditelji kot ameriški vohuni mogli in hoteli organizirati tako neumisljeno in uspešno uničenje ustaških ter četniških obojnih tolp, odkriti, poloviti in postaviti pred sodišče številne imperialistične vohunske in vohunsko-teroristične skupine, itd. Spomnimo se samo aretacije Draže Mihajlovića in aretacije ustaških vohunskoterorističnih skupin, ki so jih tuja vohunstva organizirala v Italiji in Vatikanu, Avstriji in zapadni Nemčiji ter jih poslala v našo državo. Na razpravi zoper te ustaške vohunskoteroristične skupine, ki je bila lansko poletje v Zagrebu, so bila razkrita vohunskoteroristična legla v Italiji, Vatikanu, Avstriji in zapadni Nemčiji, v katerih so različne imperialistične agencije organizirale in so lale skupine vohunov ter teroristov za njihovo pošiljanje v države ljudske demokracije, med njimi tudi na Madžarsko. Tedaj je informirajoški, zlasti pa madžarski tisk o tem molčal, trdovratno molčal, danes pa trdi budimpeštanska obtožnica, da je prav jugoslovani natančno v času aretacije teh imperialističnih vohunskoterorističnih tolp izdelovala načrt za zaroto proti Madžarski republiki in iz madžarskih beguncev pripravljala take tolpe za povzročanje incidentov na jugoslovansko-madžarski meji ter pošiljanje na Madžarsko. Ne, gospodje planerji budimpeštanskega procesa, tem vašim podlim izmišljotinam ne more nihče naseesti! Tiste nečiste namene in mrčne načrte, ki jih pripisujete jugoslovani, kujete prav vi proti socialistični jugoslovani. Dokaz tega je tudi ta pravosodni škandal v Budimpešti.

Preidimo sedaj k bližnji analizi nekaterih strani budimpeštanskega procesa:

Najprej, obtožnica. Uvod obtožnice mrgoli od naštevavanja zakonskih členov in paragrafov. Očitno je namen take intonacije obtožnice, da bi dala, po zamisli njenih konstruktorjev, videz pravosodnega akta, temelječega ba je na strogi uporabi zakona. Pustimo šale, s takimi paragrafskimi zavijanjmi ni mogoče nikogar premotiti! Utemeljenost in solidnost obtožnice lahko sloni samo na resničnih in verodostojno ugotovljenih dejstvih, ne pa na nakopljenju paragrafov. Budimpeštanska obtožnica pa, kolikor zadeva jugoslovani, temelji od začetka do konca na izmišljotinah.

Dalje, dispozitiv obtožnice mora biti popolnoma določen. Kaznivo dejanje mora biti natančno opisano, točno mora biti naveden kraj in čas, kje in kdaj je bilo dejanje storjeno. Namesto tega je dispozitiv budimpeštanske obtožnice sestavljen v obliki pripovedovanja. Kjer koli je nevarnost, da bi bilo treba točno opisati dejanje, se obtožnica lopovsko izogiba natančnega opisa in prehaja preko njega s splošnimi frazami ter formulacijami, da ne bi zadel ob podvodne čeri. Vzemimo n. pr., kako obtožnica opisuje »prvi načrt, ki ga je baje tov. Ranković sporočil v navzočnosti Laze Brankova Laszlu Raiku na nekakem sestanku v Kelebi, načrt, ki se je nanašal na dozdnevno zbiranje držav ljudske demokracije okrog Beograda kot središča, na preusmeritev madžarske notranje politike z naslonitvijo na nacionalistične in šovinistične elemente v vojski in končno na uničenje madžarskih voditeljev ter prevzem vodstva po Raiku. Obtožnica pravi, da je Raik sprejel to navodilo, nakar nadaljuje: »Od marca 1948 dalje so se takoj pokazali znaki, ki so govorili za to, da se jugoslovansko-ameriški načrti polagoma uresničujejo.« Obtožnica bi morala natančno povedati, kakšni »znaki« so se pokazali, v katerih dejanjih so prišli do izraza ti znaki, kdo je ta dejanja izvršil, kje in kdaj je to storil, kam so bila ta dejanja naperjena itd., kajti konec koncev gre tukaj za težko — čeprav izmišljeno — obtožbo voditeljev neke države. Obtožnica se boji o teh stvarih izrecno govoriti, ker bi lahko nasleda. Sestavljajo obtožnice so se tega zavedali, zato so se zatekli k splošni frazi, ki jo končujejo s tem, da so se omenjeni ameriško-jugoslovanski načrti »polagoma uresničevali«. Pa čeprav so se ti načrti tudi »polagoma« uresničevali, bi morali priti do neke stopnje izpolnitve. Do katere? Tega ni, to je lopovski! Ali pa vzemimo »drugi načrt«. Planerji budimpeštanske obtožnice so si po tem »drugem načrtu« izmišlili tudi sestanek med tov. Rankovićem in Raikom na Madžarskem »v začetku oktobra 1948 v bližini Pakša«. Na tem sestanku so razložili ta načrt Raiku. Zakaj pravi obtožnica, da je bil ta sestanek »v začetku oktobra«? Zakaj ne pravi, da je bil ta sestanek tega in tega, točno določenega datuma? Zato, ker bi lahko v tem primeru dokazali, da tov. Ranković tisti dan ni mogel biti na takem sestanku, to se pravi, da tega sestanka ni bilo, kar pomeni, da je obtožnica glede na najtežje obtožbe povsem izmišljena in zlagana.

Dalje, obtožnica dolži Lazo Brankova, da je spodbujal k uboju Milosa Mojica, čeprav je ta uboj organiziral po naročilu svojih informirajoških naredbodajalcev. Obtožnica je tudi v tem delu popolnoma netočna in povezana z obdolžitvijo, t. j., da je Brankov pred ubojem Boarova »izročil revolver jugoslovanskega poslanika Mrazovića«. Namesto netočnosti in drznih obdolžitev bi morala obtožnica natančno opisati okoliščine, v katerih je bil ubit Miloš Mojica, kdo ga je ubil, kako so ugotovili smrt Milosa Mojica itd. Obtožnica se tega izogiba, tega se izogiba tudi glavna razprava, ker enostavno mislijo, da bodo šli preko te stvari.

V New Yorku se je začelo zasedanje Generalne skupščine OZN

Na zasedanju sodeluje 58 držav. — Na dnevnem redu je 72 vprašanj

New York 20. sept. (Tanjug.) Danes se je pričelo v New Yorku četrto redno zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov. Na dnevnem redu je 72 točk, med njimi vprašanje prepovedi atomskega orožja in nadzorstva nad atomsko energijo, vprašanje razorožitve, grško vprašanje in izdaja konvencije o svobodi obveščanja. Skupščina bo obravnavala tudi vprašanje sprejema novih članov v OZN, italijanskih kolonij, nato obtožbe zapadnih sil zoper Madžarsko, Rumunijo in Bolgarijo zaradi dozdneva teptanja človečanskih pravic in prekršitve mirovnihih pogojev, palestinsko vprašanje, indonezijsko-nizozemski spor in druga.

V poročilu Varnostnega sveta o problemu prepovedi atomskega orožja in nadzorstva nad atomsko energijo, ki ga je predložila anglo-ameriška večina, je rečeno, da se to vprašanje vrača Generalni skupščini, ker je nadaljnje delo komisije za kontrolo nad atomsko energijo nepotrebno, ko veleisle ne morejo doseči sporazuma. Ta spletkar namerava le zavlačevati rešitev tega vprašanja in tako podaljšati ameriški monopol nad atomsko energijo in nadaljnjo proizvodnjo atomskih bomb v ZDA.

Varnostni svet glede na vprašanje razorožitve in zmanjšanja oboroževanja veleal za eno tretjino, ki ga je predlagala Sovjetska zveza na prejšnji Generalni skupščini, še ni izdal rešitve o predlogu, ki ga je izdelala večina v komisiji in ki namerava zavreči in po možnosti onemogočiti rešitev tega vprašanja.

Pred Generalno skupščino bo tudi poročilo nezakonite specialne komisije Združenih narodov za Balkan o Grčiji, v katerem se krivda za državljansko vojno v tej deželi z monarhofašistične vlade prevljuje na severne sosede jugoslovani, Bolgarijo in Albanijo. Monarhofašistična grška vlada bo po izjavah njenih pred-

stavnikov predložila skupščini zahtevo, naj se ji dovoli preganjati borbo grške demokratske armade čez mejo, kar naj predvsem omogoči, da bi se uresničile aneksionistične pretenzije grških monarhofašistov do LR Albanije.

Kar zadeva svobodo obveščanja, bodo v skupščini nadaljevali razpravo s prejšnjega zasedanja o tem, da bi prišle v konvencijo o svobodi obveščanja določbe sredstev za obveščanje javnosti, kakor tudi, da se prepove širjenje zlaganih in popačenih vesti, ki nameravajo izzvati sovražstvo do posameznih držav in povzročiti nerede v njih.

Na zasedanju so navzoče delegacije 58 držav, med njimi tudi jugoslovanska delegacija s podpredsednikom vlade in ministrom za zunanje zadeve Kardeljem in ministrom vlade FLRJ Džilasom na čelu. Delegacije veleisl, kakor tudi večja števila drugih držav vodijo njihovi zunanji ministri.

Na današnjem zasedanju bo Generalna skupščina izvolila predsedstvo skupščine in posameznih njenih odborov, od katerih je najvažnejši odbor št. 1 (za politična vprašanja in vprašanja varnosti).

Jugoslovanska delegacija je prispela v New York

New York 20. sept. (Tanjug.) Devetnajsta septembra je prispela v New York na četrto redno zasedanje Generalne skupščine OZN delegacija FLRJ s podpredsednikom vlade FLRJ Edvardom Kardeljem in ministrom Milovanom Džilasom na čelu. Delegacija so sprejeli ambasador FLRJ v ZDA Sava Kosanovića s člani ambasade, dr. Jože Vilfan, ambasador in stalni delegat FLRJ pri Organizaciji Združenih narodov, s člani stalne delegacije FLRJ pri OZN.

Londonski listi izražajo zaskrbljenost

v zvezi s tako obšutnim razvrednotenjem funta-sterlinga

London 20. sept. (Tanjug.) Londonski tisk izraža splošno začudenje zaradi zelo nizkega tečaja funta v odnosu do dolara. Skoraj vsi časopisi priznavajo, da bo neposredna posledica razvrednotenja nadaljnja podražitev glavnih predmetov široke potrošnje.

»Daily Mail« piše: »To je strašen udarec. Nihče ni pričakoval, da bo funt vreden manj kot 3 dolara. Celotno v času krize 1931. leta je vrednost funta sterlinga padla samo na 3 dolara in 14 centov. Tečaj funta, kot ga je določila britanska vlada, nas je prenesel.« Časopis »Financial Times« poudarja, da bodo cene življenjskih potrebščin in surovin na takoj skočile za najmanj 5 do 7,5% in da bodo cene brezpogojno naprej narasle. Časopisi pišejo, da ne bo prišlo razvrednotenje skoraj nobene učinkovite rešitve problemov, pred katerimi stoji Vel. Britanija, in da bodo imeli največ koristi veliki kapitalisti in špekulanti.

Madžarsko poslaništvo v Pragi je onemogočilo prihod holandskih športnikov-odbojkašev v Beograd

Praga, 20. sept. Dopolnik Tanjuga poroča: Jugoslovanska odbojkaška zveza je povabila na gostovanje nizozemsko ekipo, ki je sodelovala na mednarodnem odbojkaškem tekmovanju v Pragi. Vodstvo holandske ekipe je sprejelo jugoslovansko povabilo.

Jugoslovansko veleposlaništvo v Pragi je prosilo madžarsko poslaništvo na Čekoslovaškem, naj izda nizozemskim športnikom prehodno dovoljenje čez madžarsko ozemlje. Tajnik madžarskega poslaništva Forgas je telefonično odgovoril predstavniku jugoslovanskega veleposlaništva, da bo potna dovoljenja brez nadaljnega izdal in da lahko pridejo holandski športniki po potne listine. Ko so se Nizozemci obrnili na konzulat omenjenega poslaništva, jim je uslužbenec sporočil, da je nemogoče dobiti prehodno potno dovoljenje brez privolitve iz Budimpešte, od koder bi lahko čakali na odgovor tudi 12 dni. Umevno je, da so se morali Nizozemci odreči svojemu potovanju v jugoslovani. To ravnanje madžarskega poslaništva v Pragi je vredno še večjega obsojanja, če upoštevamo, da je jugoslovansko veleposlaništvo že izdalo potna dovoljenja holandskim športnikom ter ukrenilo vse potrebno za njihov prihod v Beograd.

Vsak odstavek te skonstruirane obtožnice vsebuje netočne in splošne fraze ter obdolžitve, s katerimi hočejo oklevetati jugoslovani, hkrati se pa izogniti vseh nevarnosti, da bi bila obtožnica razkrinkana.

Obtožnica bi morala po madžarskem zakonu in tudi po zakonih vseh drugih držav v obrazložitvi navajati in analizirati dokaze za vsako svojo posamezno trditev. Obtožnica gre preko vsega tega in v obrazložitvi enostavno ponavlja skonstruirane navedbe v dispozitivu. V resnici je budimpeštanska obtožnica obrazec, kako se izdelujejo lažnive obtožbe.

Drugi, potek razprave: prvo, kar na budimpeštanskem procesu zbada v oči, je hitrost, s katero se razvija glavna razprava. Tako tožilec kakor tudi sodniki imajo očitno določen zelo kratek čas, v katerem morajo ugotoviti »materialno resnico«. Ti in njihovi naredbodajalci se boje, da se ne bi z »nepotrebnimi« razpravljanjem zapletli v lastne laži. Nič zato. Poskrbeli bodo, da bi ta »blitz-proces« osvetlili nekoliko podrobneje, naj ne mislijo organizatorji budimpeštanskega procesa, da bo ta pravosodni škandal tako hitro in lahko likvidiran.

Dalje, obtoženci priznavajo pred mikrofonom v obliki ponavljanja na pamet naučene lekcije — kot bi ustrelili. Laszlo Raik priznava »monotonno in ravnodušno«, kot to poroča v moskovski »Pravdi« Boris Polevoj, pisatelj knjige »Povest o pravem človeku«. Tudi Palfi Györg je povedal svojo lekcijo, »ne da bi se zmotil«, kot to poroča dopisnik AFP. Samo Lazar Brankov, ta premeteni večkratni vohun, je povedal svojo lekcijo, tako da se je večkrat ustavljal. Vsi obtoženci so priznavali pogostokrat vnaprej, in še preden so bili vprašani o okolištinah,

ki so jih priznali, tako da jih je predsednik senata večkrat prekinil ter jih vprašal stvari, ki so jih že priznali. Samo toliko, da kaj vprašajo, kajti razprave, kakor je znano, morajo potekati v obliki vprašanj in odgovorov. Drugi sodniki, tožilec in zagovorniki sploh nimajo namena postaviti kakršno koli vprašanje. Njim je tako kot nam jasno. Razen tega bi lahko padlo tudi kako »neprimerno« vprašanje, ne-natrčno vprašanje, o katerem obtožene ne bi bil poučen, kako naj odgovori. Zares, molk je zlat!

Ob koncu zaslišanja Laszla Raika je smatral predsednik senata za zelo izmajljivo, da je ugotovil Raikov izvor, in je slavno ugotovil, da je Raik nemškega rodu. Mar ni predsednik senata ob tem vprašanju pomislil, kam bi ga dovedlo njegovo rasistično-šovinistično razpoloženje, če bi se lotil ugotavljanja izvora drugih madžarskih voditeljev?

In tako se po vnaprej izdelanem načrtu razvija ta »blitz-proces« pred budimpeštanskim sodiščem, pred katerim so socialistično jugoslovani in njene voditelje tako podlo obtožili čudovitih zarot in načrtov. Po umoru delavskega prvoborca Kotičja Džodzeja, ki je bil izvršen prav tako s skonstruiranim procesom pred kratkim v Tirani, je budimpeštanski proces drugi in še večji primer političnega banditizma, ki ga izvajajo na sodni tribuni voditelji informirajoški proti socialistični jugoslovani. Ne dvomimo, da se bodo našli v delavskem in demokratičnem gibanju sveta tudi tokrat, kakor v Dreyfusovem, Friedjungovem in leipziškem procesu, pošten ljudje, ki bodo povzdignili v imenu naprednega človeštva svoj glas proti temu pravosodnemu škandalu v Budimpešti.

Dr. Josip Hrnčević

Da bo v mestih dovolj drv za zimo bodo morala podjetja bolj pomagati sindikalnimi brigadam

Vprašanje preskrbe članstva sindikatov in njihovih družin, kakor tudi šol, bolnišnic, ustanov itd. z drvmi je bilo v zadnjih mesecih na številnih konferencah, z okrožnicami in v dnevnem tisku obširno pojasnjeno. Ponovno je bilo poudarjeno, da je treba sindikalne brigade izpolniti z novimi brigadirji, ki so sposobni za delo v gozdu. Obširen proizvodni plan, ki jamči mestom zadostne količine drv za zimo, mora biti pravočasno izvršen. Vendar kaže vse, da so številna navodila in pozivi republiškega štaba za sečnjo drv, kakor tudi okrajnih štabov, naleteli pri mnogih podjetjih in ustanovah na gluha ušesa in nerazumevanje.

Poročali smo že o sindikalnih brigadah, ki delajo pri gozdnih upravah na Rogu. Tri med njimi — I. ljubljansko na Travniku, Ajdiško na Ribniku in Maležičevo v Podstenicah — sestavljajo v pretežni večini člani sindikalnih podružnic ljubljanskih ustanov in podjetij. Številni in kvalitetni sestav teh treh brigad že na prvi pogled odkrije malomaren odnos do akcije za sečnjo drv s strani uprav podjetij in sindikalnih podružnic, ki so te brigade sestavile. Tako je štaba n. pr. I. ljubljanske brigade, ki je začela delati že 1. avgusta, v začetku 162 brigadirjev, danes pa ima samo še 81 članov. Od teh je več kot polovica žena. Ostali brigadirji so medtem odšli nazaj v podjetja brez zamene, ali pa so bili poslani domov zaradi nesposobnosti, nekateri pa tudi zaradi nediscipliniranosti. Domov so se morali vrniti tudi vajenci, ki so jih nekatera podjetja kljub vsem navodilom poslala v brigade, samo da so izpolnila število. Po enomesečnem delu se je n. pr. iz te brigade vrnilo sedem dobrih delavcev v papirnico Verce, vendar podjetje do 15. septembra zanje še ni poslalo zamene. Dekleta v brigadi so večinoma šibke in težkemu delu v gozdu niso kos. — Tudi v Ajdiški brigadi na Ribniku ni stanje z delovno silo mnogo boljše. Več kot polovica brigadirjev je deklet; doslej so jih morali šest poslati domov. Maležičeva brigada v Podstenicah se je od 25. 8. do 15. 9. znižala od 141 na 119 članov. V to brigado je poslalo podjetje Neprom 9 vajencev, od katerih je bil eden star šele 15 let. Tudi v tej brigadi je med ženskimi delovno silo precej šibkih, za gozdna dela komajda sposobnih tovarišic.

Ob takem sestavu in ko se številčno stanje v posameznih brigadah vsak dan menja oziroma manjša, ni torej nič čudnega, da brigade ne dosega postavljanih planov. Dnevno normo 2,70 prn oziroma 2,20 prn drv dosega samo posamezni brigadirji oziroma desetine in skupine, v katerih delajo močnejši tovariši. Brigade s pretežno žensko delovno silo dosega kljub dobri volji in naprom posameznih brigadirjev povprečno le 45 do 55 odstotkov dnevnih planov. Tako je na primer izdelala Maležičeva brigada namesto v prvih dveh tednih planiranih 3385 prostorninskih metrov drv v 20 dneh 1766 prn drv ali 52,2% plana. Podobno je stanje v drugih dveh ljubljanskih brigadah na Rogu. To pomeni, računajoč s skupnim planom, da bodo člani sindikatov po krivdi svojih podjetij prejeli polovico manj drv kakor jih dejansko potrebujejo.

Napačno so ravnale tudi uprave sindikalnih organizacij — predvsem v tovarnah in lokalnih podjetjih — tam, kjer so pridobivale člane za sečnjo drv z obljubo, da bodo v brigadah le 14 dni, nakar bodo zamenjani z drugimi. Največ podjetij je poslalo na delo v gozd tovariše in tovarišice, ki jih najlaže pogrešajo; niso pa pri tem pomislili, da bodo prav s tem najbolj prizadeli svoje člane, ker ne bo dovolj drv.

Poleg navedenih pomanjkljivosti in napak s strani podjetij, ustanov in sindikalnih podružnic, pa bi morali tudi štabi brigad razviti tekmovalni polet, ki je v maju in juniju silno razgibal množice frontovcev in ustvaril v številnih frontnih brigadah iz mnogih članov OF nove zavedne in predane aktiviste. V I. ljubljanski brigadi na Travniku so n. pr. organizirali tekmovalne šele proti koncu prvega meseca dela. Na Ribniku do 15. septembra še niso imeli prehodnih zastav, komandanti treh ljubljanskih brigad pa so šele v nedeljo 11. septembra napovedali medbrigadno tekmovalje.

Kljub temu, da so v brigadnih štabih izkušeni sindikalni funkcionarji, pa o načrtu kulturno-političnem delu v brigadah na Rogu ni sledu. Razen nekaterih delovnih sestankov se kulturno-politično del omejuje na večerne zabave, pesmi in pogovore ob ognju, posamezniki pa čitajo tudi dnevno časopisje. Brigadni stenci niso izkoriščeni. Na Podstenicah ni grafikona, ki bi brigadirje dnevno nazorno seznanjal z uspehi. Ob zapostavljanju političnega dela v brigadah se ne more dvigniti navdušenje in delovni polet. Posebno se to občuti v brigadi na Podstenicah. 14. septembra je brigada s 101 članom nasekala samo 76 prn drv, kljub temu, da dela v brigadi precej poštovovalnih tovarišev, kot so na primer Ignac Koruza iz kolektiva Pošte 2 v Ljubljani, ki s svojo skupino 6 ljudi naseka tudi do 20 prn drv na dan, komandir 2. čete Franc Krajnc, Pavle Košak iz 3. čete, ki ima letos že 994 prostovoljnih ur in drugi, pa je storilnost cele brigade tudi ob upoštevanju še prej navedenih vzrokov vendarle prenizka.

Vzpostavljeno zamenjavo delovne sile bodo morali štabi brigad takoj odpraviti vse dosedanje pomanjkljivosti kulturno-političnega dela v brigadah. Podjetja in ustanove morajo poleg zamenjav tudi številčno izpolniti sindikalne brigade, ako hočejo svoje članstvo preskrbeti z drvmi. Hrana je v vseh brigadah dobra in obilna. Gozdne uprave skrbijo za reden dovoz vode, izpolnjujejo pa tudi stanovanjske barake. Ugodno vreme in pospešeno pridobivanje nove delovne sile lahko še vedno omogočita, da bodo sindikalne brigade lahko pravočasno preskrbele naša mesta z drvmi.

Mnoge organizacije AFŽ so pred Tednom matere in otroka dosegle že znatne uspehe

Teden matere in otroka je pred nami. Tekmovanje, ki so ga s tem v zvezi napovedale organizacije AFŽ, je zajelo skoraj vse žene širom po Sloveniji. Številni domovi igre in dela, otroške jasi, otroška igrišča itd., ki so bila odprta v času tekmovalja, so v pomoč zaposlenim materam in nove pridobitve za vzgojo naših najmlajših. Matere lahko sedaj brez skrbi pustijo svoje otroke v teh ustanovah, same pa uspešno pomagajo pri izpolnjevanju plana v produkciji.

Samo v goriskem okraju je nastopilo službo v raznih podjetjih in ustanovah že preko 2000 žena, a je še vedno precej takih, ki bi lahko še šle na delo, pa zaenkrat še nimajo dovolj otroških ustanov, kamor bi čez dan pošiljale svoje otroke. Žene v tem okraju so pravilno razumele tudi pomen vključevanja v fronte brigade. Do sedaj dela v frontnih brigadah že okrog 1300 žena, šest pa jih je šlo tudi na prostovoljno delo pri gradnji avtoceste.

Žene v kamniškem okraju so v tovarnah pregledale, pri kakšnih delih so zaposlene žene. V Mekinjah so ustanovile dve ženski brigadi, ki delata največ na ekonomijah in drugod, kjer se pokaže potreba. Tudi za gradnjo dežij jasi so formirale posebne ženske brigade. V Kamniku, Mengšu in Trzinu pripravljajo žene otvoritev šivalnic. Pri vseh treh šivalnicah, ki jih imajo predvidene, bodo

Ob osvoboditvi so bile naše železnice in železniški objekti razdejani. Treba se je bilo takoj lotiti obnove in usposobiti železniško omrežje za vse naloge pri izgradnji socializma. To obdobje v zgodovini naših železnic je na razstavi prikazano v številnih zemljepisih, fotografijah, diagramih itd.

Mnogo prog je bilo popolnoma uničenih, tako v Sloveniji več kot dve tretjini proge Novo mesto—Metlika, Zalna—Stična in Ljutomer—Dokležovje. Veliko je bilo število podrtih mostov, poškodovanih predorov, porušeni postaji ter postajnih in varnostnih naprav.

V Sloveniji je bila v najslabšem stanju dolenska proga od Ljubljane do Novega mesta in dalje proti Karlovcu. Samo med Grosupljem in Novim mestom je bilo treba popraviti 3 tunele in 10 mostov. Največ dela je bilo pri obnavljanju proge od Novega mesta do Kolpe. Na odseku Otočec—Buhinjci so sodelovali tudi mladinske delovne brigade. Na dolenski progi so morali obnoviti največ mostov, saj so zgradili 10 betonskih in še večje število železnih provizorijev. Na tej progi so morali popraviti oziroma na novo zgraditi štiri večje mostove, in sicer viadukta pri Zalmi in Otočcu ter mosta pri Kandiji in čez Kolpo pri Buhinjcih.

Precej poškodovana je bila železniška proga Ljubljana—Celje in predvsem križišče v Zidanem mostu, ki je bilo popolnoma uničeno. Tu so morali obnoviti oba mostova, pri Litiji in Zidanem mostu.

Manj škode je utrpela gorenjska proga, ki je razen porušeni mostov, bila poškodovana le med Jesenicami in Gozd-Martuljkom. Obnovili smo tudi most čez Završnico v Mostah pri Zirovnici. Številne fotografije in risbe na razstavi prikazujejo zgodovino tega mostu. Most je leta 1941 porušila umikajoča se jugoslovanska vojska. Nemci so most sicer popravili, a so jim ga partizani kmalu večkrat zaporedoma podrli. Nemci so se v svojem onemoglem besu znesli nad vaškim prebivalstvom; spodaj na cesti so streljali talce. Takoj po osvoboditvi pa je ljudstvo most obnovilo.

Precej poškodovana je bila tudi bohinjska proga vse do Tolmina. Predorji so ostali v glavnem nepoškodovani, ker so vrtani v skalo. Obnoviti

posebni oddelki za krpanje, otroško kofekcijo in šivanje raznih drugih stvari. S tem bo zopet mnogo pomagano ženam, zaposlenim v produkciji, ki se bodo lahko še bolj posvetile svojemu delu.

Ženske brigade za pomoč pri kmetijskem delu in v produkciji se formirajo v vedno večjem številu. Na Jesenicah je ženska brigada, ki šteje nad 70 žena in ki dela v tovarni in na raznih gradbiščih. Žene iz okraja Trbovlje so naredile na ekonomijah že preko 3000 prostovoljnih delovnih ur. Prav tako pa so sodelovale tudi pri letošnjem obranilu hmelja v Savinjski dolini ter se je te akcije udeležilo 291 žena iz Trbovlj, Hrastnika in Zagorja. Po zaslugi žena iz Zagorja so bile v času tekmovalja odprte otroške jasi in otroška igrišča, kar je mnoge nove žene razbremenilo dela doma, da se je samo v mesecu juliju vključilo v produkcijo 61 žena. Tudi v Celju je bilo v zadnjih dveh mesecih vključenih v produkcijo 132 žena, hmeljske akcije pa se jih je udeležilo 50. V Storah so prevzele žene patronat nad domom igre in dela in se pripravljajo tudi na otvoritev otroške restavracije. V Laškem, kjer so žene posebno agilne, jim je uspelo, da so organizirale brigado OF za medsebojno pomoč na vasi, v kateri je vključenih 76 žena.

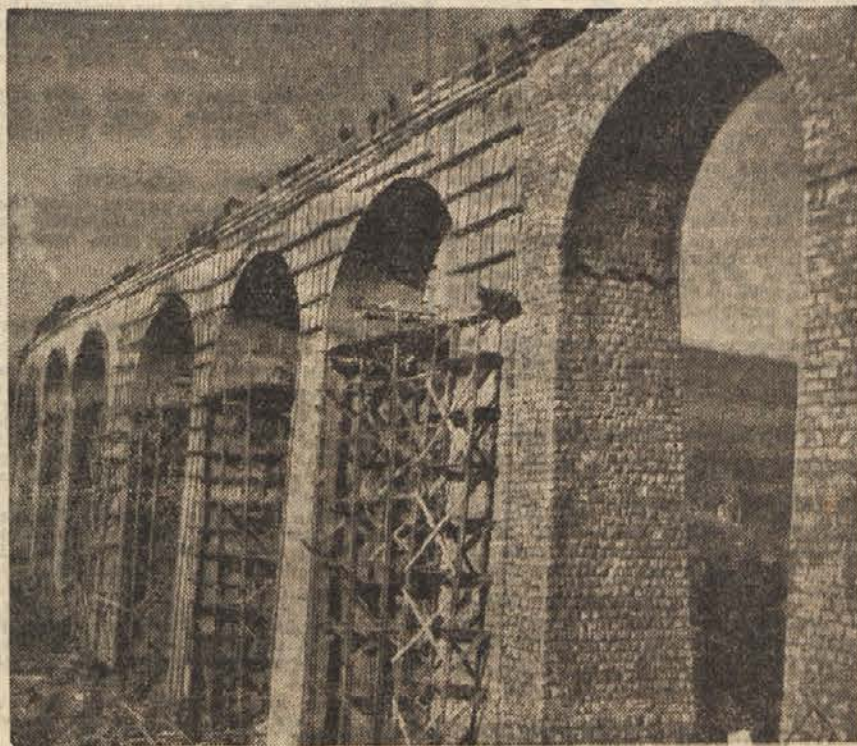
Tudi pravilnemu poslovanju v domovih igre in dela posvečajo žene med tek-

pa je bilo treba veliko mostov, med katerimi je največjo težavo predstavljala železniška konstrukcija v Grahovem. Samo med Tolminom in Podbrdom so popravili osem mostov. Nekaj tudi med Bohinjem in Jesenicami, med njimi tudi kamenit most v Vintgarju preko Radovne.

Proga Ljubljana—Postojna je bila znatno poškodovana v glavnem le do

Maribor—Pesnica in Ptuj—Ormož, kjer so obnovili 11 mostov, od tega 5 železnih. Največjo oviro pri obnovi te proge je predstavljala porušeni most preko Drave, kjer so zgradili železni provizorij.

Na mnogih krajih, kjer je bil cestni most poleg železniskega, so speljali progo preko cestnih mostov in tako spravljali tovarne vagone preko. Ta-

V vojni je bil železniški viadukt pri Otočcu na belokranjski progi znatno porušen. Kljub velikim dimenzijam (250 m dolg in 32 m visok) je uspelo železniškim delavcem in mladinskim brigadam ta viadukt v zelo kratkem času obnoviti in ga izročiti prometu že 19. januarja 1947.

Borovnice. En tir od Borovnice do Brezovice je bil popolnoma uničen. Obnovili smo tudi most preko Ljubljane pri Notranjih Goricah in z gradnjo nove proge rešili problem okrog Borovnice. Tudi vse ostale proge v Sloveniji so utrpeli veliko škodo. Porušen je bil železniški most čez Kokro, na progi Kranj—Tržič, močno poškodovana kočevska proga, proga

ko so delali na primer na progi Ljubljana—Kamnik pred obnovitvijo mostu čez Savo pri Črnučah.

Tudi v drugih ljudskih republikah so mostovi predstavljali glavno težavo pri obnavljanju železnic. Tako so bili uničeni skoraj vsi mostovi v ibarski in kočaniški soteski ter na ozkotirnih progah južno in vzhodno od Sarajeva. Te mostove so obnovili kmalu, ker so po večini to mostovi z manjšo razpetino.

Več težave je bilo z obnovo mostov preko Save v njenem spodnjem toku, preko Donave in drugih velikih rek. Tu so bili podrti mostovi na glavnih progah: preko Save in Donave pri Beogradu, preko Tamiša, mostovi pri Novem Sadu, pri Slav. Brodu in drugod.

Zelo redke so bile železniške postaje, ki so ostale cele, nepoškodovane in skoraj ni bilo. Velik zemljepisni razstavi naporno prikazuje število obnovljenih in novo zgrajenih postaj ter ostalih železniških objektov v Sloveniji. Do sedaj so v Sloveniji obnovili 40 postajnih poslopij, 8 kurilnic ter 20 postajnih in sekcijških skladišč. Omeniti je treba obnovo ljubljanske postaje po nesreči takoj ob osvoboditvi ter rekonstrukcijo popolnoma uničene postaje v Slav. Brodu.

Istočasno z obnovo železniskega omrežja smo začeli obnavljati prometna sredstva: vagoni in lokomotive, električne, vodne, varnostne, zvezne in vse ostale železniške naprave. Obnovili smo delavnice po vsej državi, med njimi tudi veliki delavnice v Mariboru ter tovarno v Slav. Brodu, ki je bila uničena, a smo jo obnovili in razširili ter sedaj skupno z »Jasenice« tvorijo temelj naši železniški industriji.

Tako je na razstavi prikazana obnova železniskega prometa. Zasluga hitre obnove železnic je bila, da smo lahko pospešili obnovo vsega gospodarstva in čimprej začeli bitko za načrtni dvig vse naše proizvodnje — bitko za socializem.

Knjižna razstava del Franceta Bevka

Antikvariat Cankarjeve založbe v Ljubljani na Miklošičevi cesti razstavlja v svojih prostorih bogato knjižno delo Franceta Bevka. Razstava ni izšla iz kakršnega koli zunanje povoda, ampak je pojav v vrsti razstav, ki bodo v vetrinah te knjižarne kot njena stalna in zanimiva kulturna oblika knjižotrskega dela.

Da so prireditelji razstave izbrali prav Bevkovo knjižno delo, je bila posrečena zamisel, ker bi menda zlepa ne dala razstava nobenega drugega našega pisatelja tako pestre in za oko bogate slike. Nekje je bilo zapisano, menda ob petdesetletnici (rojen 17. septembra 1890. leta) — da je Franc Bevk slovenski Edgar Wallace. Res je, da je izšlo pod njegovim pravim ali skritim imenom nad devetdeset knjig in da prav za prav ne vemo, če je to vse. Ta razstava skuša biti popolna v prikazu samo knjižnih izdaj. Tu so njegove novele in črtice, ki so izhajale v Biblioteki za pouk in zabavo — izdajala tiskarna Edinost v Trstu od leta 1929 do 1933. (»Tuje dete«, »Sestra«, »Predporočna noč« itd.) To skupino knjig dopolnjujeta dva topolisa »Izlet na Španjlo« (1936) in »Deset dni v Bolgariji« (1938). Naslednja skupina nam predstavi Bevka kot mladinskega pisatelja. Tu so pesmi (»Patriški pri plesu in kresu« — izšla 1920 v Gorici), pa »Lukac in njegov škorec«, »Pestrina« in vrsta drugih. Naslednje izdaje iz tržaške založbe »Luč« in Goriske matice nam predstavljajo Fr. Bevka kot prevajalca. Tu je Iv. Vrazov (»Pod jarmom«), R. Tagore, K. Čapek,

VI. St. Reymont, poljski pripovedniki in tudi Š. Petőfi (»Krvnikova vrva«), da imenujemo le nekaj imen. Sledi dolga vrsta Bevkovih izvirnih del v tržaških in goriskih izdajah, iz Mohorjeve in iz založbe Slovenske matice in Vodnikove družbe. Naj imenujemo le nekaj naslovov: »Pesmi« (1921), »Faraoni« (1922), »Tati« (1923), »Hika v strugi« (1924), »Jakec«, »V zablodah« (Slov. mat. — 1929), »Kresna noč« (tudi italijanski prevod »I fuochi di San Giovanni« iz leta 1937), »Veliki Tomaž«, »Vihar«, »Stranji ognji«, trilogija »Znamenja na nebu« (Krvavi jezdec, škorpion, zemlje ter črni bratje in sestre, obsega okoli 700 strani) z nadaljevanjem — roman »Clovek proti cloveku«, da zaključimo z njegovim, verjetno najbolj zanimivim delom »Kaplan Martin Čedermac« (razstavljena je tudi slovaška izdaja), ki ga je moral zaradi močne narodnostne note izdati pod psevdonimom Pavel Sedmak. Vmes je tudi povest »Mrtvi se vračajo«, izšla iz leta 1935, na kateri je znašal lažnem svoje uničevalno delo nad slovensko knjigo, ko je dobila izdaja končno tako naslovno stran: Francesco Bevki: »I mrti ritornano« (Mrtvi se vračajo). Unione editrice Gorizia. Med temi izdajami so dvojilni tako po času in kraju izdaje; imenujemo naj tri knjige »Zbrani spisov«, izšle v letih 1934 do 1937, zbirko novel »Mlada njiva« (1940) ter nekatere povojne izdaje in ponatis, n. pr. povest »Železna kača« (1932 in 1946), novela »Mati« (1949 — predelana ponatis iz Doma in sveta 1929), izdaje Mladinske knji-

ge, Mohorjeve družbe v Celju in Gregoričeve založbe v Trstu do »Otroških let«, ki so pravkar izšle.

Delo Franceta Bevka je vezano tudi na oder (»Kajna«, »Bedač Bavlek«), na uredniške posle in tudi na sestavljanje poučnih knjig, ki so bile našemu ljudstvu na Goriskom potrebne, n. pr. »Lepo vedenje« — izšlo pod imenom Jerko Jermol.

Kaj zanimiva je razstava po zunanji podobi knjig. Tu so ekspresionistične opreme T. Kralja in opreme Bambiča, Bučiča, Goršeta in tudi M. Gaspariča poleg prav enostavnih grafičnih ovitkov. Nove izdaje so tudi ilustrirane, tako »Otroška leta«, ilustriral Marij Pregel. Take pestrosti v svojih knjigah ne more pokazati menda nobeden naših pisateljev.

Razstava ne pokaže vse bogate Bevkove pisateljske žetve, ki je raztresena skoraj po vseh slovenskih revijah; tudi ne vidimo njegovega uredniškega dela (goriška »Mladika« in dosti drugega). Razstavo zaključuje »Čuk na palci«, katelega je urejal in tudi po veliki večini sam napisal.

Pred nami je »Teden knjige«. Razstava menda ni bila zamišljena za to priliko, a je prav, da jo v ta teden vključimo, ker nam kaže letočasno z bogato žetvijo našega slovenskega pisatelja tudi velik in veren del borbe našega ljudstva onkraj starih meja za svoj obstoj. In še nekaj uvršča to razstavo v vrsto teh prireditelj Cankarjeva založba izvršuje in nadaljuje s tem pomembno kulturno-vzgojno nalogo, pri kateri sodelujejo ljubitelji lepe knjige. Tudi tej misli je posvečen »Teden knjige« in razstava del Franceta Bevka bo temu v popolni meri služila.

RAZSTAVA NAPREDNE SLOVENSKE KNJIGE V MARIBORU

Prvi dan Tedna knjige 18. t. m. dopoldne je bila odprta v čitalnici mariborskega kulturno umetniškega društva »Jože Hermank« razstava Tedna napredne slovenske knjige. Zbranim predstavnikom mariborskih oblastnih forumov, prosvetnih ustanov in članom mariborske sekcije Društva slovenskih književnikov je podal tovariš Drago Kucmut, poverjenik za prosveto pri MLO v svojem otvoritvenem nagovoru kratek pregled razvoja slovenskega tiska in slovenske književnosti.

V lepo opremljenem razstavnem prostoru so podali prireditelji razstave v dveh vitrinah z važnejšimi deli naprednih slovenskih književnikov glavno nit razvoja napredne slovenske misli v književnosti od Trubarjevega katekizma in Dalmatinove biblije do »Solzice« Prežihovega Voranca. V glavnem so razstavljene prve izdaje (pričenši z Dalmatinovo biblijo), kar dela razstavo še posebej zanimivo. Razstavljena napredna slovenska dela dobro dopolnjujejo razstave v izložbenih oknih pred čitalnico in knjižnico ter v izložbenih oknih vseh mariborskih knjižarn. Pred čitalnico in knjižnico so razstavljene izdaje Cankarjevih in Zupančičevih del, dela slovenskih avtorjev, izdaje po osvoboditvi in tri dosedanje zbirke Prežernove knjižnice. Po izložbah mariborskih knjižarn pa so razstave slovenskega mladinske-

ga slovstva, revijalnega tiska in izdaje slovenskih in svetovnih klasikov ter glavnih del marksizma-leninizma, ki so prevedena v slovensčino. Posebno mesto v okviru te velike razstave, mimo katere ne more noben Mariborčan, zavzema razstava današnjega slovenskega dnevnega tiska in izložbenem oknu »Vestnik«.

Za popularizacijo slovenske napredne knjige med najširšimi množicami Maribora in okolice in obenem kot vodilo po razstavi je začel izhajati že tri dni pred otvoritvijo razstave v »Vestniku«, glasilo OF za mariborsko oblast, članek z naslovom »Napredna misel v slovenski književnosti«.

Druga uspeša prireditev takoj po otvoritvi razstave je bil koncert harmonikarjev SKUD-a »Pošta« v parku. V terek bo predaval v Kazinski dvorani direktor mariborske drame Jaro Dolar o napredni knjigi. Predavanje bo ponovil še v sredo in četrtek na Studenčih in v Radvanju. Literarna sekcija SKUD-a »Jože Hermank« priredi v sredo literarni večer, v četrtek pa bo koncert solopovov na besedilo slovenskih pesnikov, ki ga bodo izvajali operni solisti mariborskega gledališča. Prireditve tedna knjige v Mariboru bodo svečano zaključene v petek s predavanjem tovariša Mileta Klopčiča o Puškinu.

FIZKULTURA

NOGOMET

Odred : Arrigoni 1:1

Isola, 20. sept. — Nogometaši slovenskega ligaskega Odreda so odigrali v nedeljo v Isoli prijateljsko tekmo s tamkajšnjim nogometnim moštvom Arrigoni. Tekma se je končala s neodločenim rezultatom 1:1 (0:1). Gol za Odred je dosegel v 20. minuti drugega polčasa srednji napadalec Kumar. Napadalec Odreda so imeli več prilik, da bi lahko zvišali rezultat, kar pa jim zaradi izredne smole pri streljanju na napredniška vrata ni uspelo.

Odred je nastopil v naslednji postavi: Plaznik, Medved, Rutar, Fajon, Zigon, Pelecan, Razhnik, Kerzan, Kumar, Georgijevski, Hacler. Najboljši igralci Odreda so bili: Hacler, Fajon, ter vratar Plaznik.

Tekmo Jugoslavija : Francija, ki bo 9. oktobra v Beogradu v okviru tekmovalnega svetovnega nogometnega prvenstva so sodili mednarodni holandski sodnik Van de Mir.

Mednarodna tekma Beograd — Zagreb bo 20. oktobra na dan polnočnice osvojitve Beograda, v Beogradu.

V septembrski bosta se naslednji večji mednarodni tekmi, 24. t. m. Metalac : Dinamo (v Beogradu), a 25. t. m. Crvena zvezda : Dinamo prav tako v Beogradu.

Novem Sadu je gostovala Budućnost iz Titograda in odigrala tekmo s Pobedom iz Sloga. Prvo je premagala z 2:0, v nedeljo pa je izgubila s Slogo z 9:0. Sloga je nastopila s pomolajnim moštvom ter je bila v izraziti premoči.

Na Reki je v prijateljski nogometni tekmi domači Kvarner prejel 3500 gledalci premagal novega člana druge zvezne lige Miličarja iz Zagreba z 2:1.

DRŽAVNO PRVENSTVO V SABLJANJU BO V LJUBLJANI

Po aktivnem oddihu, ki so ga imeli brez podelitve sabljah, so se le ti začeli sedaj pripravljati na števila tekmovalna, ki jih bodo imeli v letu 1949-50. Ljubljansko društvo Krim, ki pa se bo v kratkem reorganiziralo in razširilo, pripravlja bogat program. To jesen se bodo najboljši sabljaši Slovenije borili za Hanzljev memorial (mednarodno tekmovalno) ter na ekipnem republiškem prvenstvu. Novembra meseca pa bo v Ljubljani tudi državno ekipno prvenstvo, katerega se bo udeležilo 12 najboljših ekip v državi.

Dobljansko društvo obvešča svoje člane, da bodo redni treninzi odšli naprej v ponedeljkih, sredah in petkih v telovadnici na Učiteljski.

PARIZ. — Košarkarji Crvene zvezde iz Beograda so dosegli na turneji po Franciji še dve zmagi. V prvi igri so premagali Ulensa s 42:32, v drugi igri pa prvaka Francije Ahsfella s 38:36 (20:15).

Mitit in Palada bosta igrala v Mariboru

Na povratku iz Dunaja se bosta v Mariboru ustavila jugoslovanski teniški prvaki Dragutin Mitit in na pripravi zastopnik v igrah za Davisov pokal Josip Palada in odigrala v sredo popoldne več ekshibicijskih iger. V Maribor sta jim prišla naproti tudi srbska prvaka Mile Bojović in Ljubla Radovanović, ki bosta sodelovala na tej izredni teniški prireditvi.

Svetovno prvenstvo odbojke je končano

V Pragi je bilo končano svetovno prvenstvo v odbojki za moške ter prvenstvo Evrope za ženske. Vrstni red pri moških vrstah je naslednji: 1. ZSSR, 2. CSR, 3. Bolgarija, 4. V. finalni igri je ZSSR premagala CSR s 3:1.

V tekmovalni ženski je prav tako zmagnala ekipa Sovjetske zvezde pred CSR, Poljsko itd. V finalu je ZSSR premagala CSR s 3:0.

ENOTNOST : SARAJEVO

Danes ob 16. uri bo na igrišču Doma Ljubice Serceja tekma zvezne odbojkaške lige med domačo Enotnostjo in ekipo Sarajeva.

SAH

PRICELI SE JE III. ŽENSKO PRVENSTVO FLRJ V SAHU

Včeraj ob 10. uri je bilo v dvorani hotela »Slovo« otvoreno III. žensko prvenstvo FLRJ v sahu. V imenu Sahovske zvezde Jugoslavije in Sahovske zvezde Slovenije je pozdravil tekmovalke predsednik ZSS tovarš Edo Turnher. Nato je vodja turnirja dr. Bajec prečital pravilnik ter izvedel žrebanje.

Tekmovalke so dobile naslednje številke: 1. Bačić (Beograd); 2. Miševska (Skoplje); 3. Pongrac (Celje); 4. Nagy (Zrenjanin); 5. Korban (Ljubljana); 6. Krašovec (Zagreb); 7. Vincljak (Zagreb); 8. Cvenkelj (Ljubljana); 9. Kudrna (Zagreb); 10. Ing. Rodič, Delak (Zagreb); 11. Timotejeva (Zemuni); 12. Naumova (Skoplje); 13. Svetek (Dravograd); 14. Jovanović (Beograd); 15. Andrić (Beograd); 16. Tomljenović (Zagreb).

Posamezna kola se igrajo vsak dan od 16. do 20. ure, prekinjeno nastopijo pa od 9. do 11. ure.

V prvem kolu, ki so ga igrali danes popoldne je Andrić premagala Miševsko, Jovanovića Pongracovo, Korbanova Naumovo, Timotejeva Hrašovecovo in ing. Delakova Vincljakovo. Partija Cvenkelj-Kudrna je bila zaradi bolezni Cvenkeljevo odložena.

Partiji Bačić-Tomljenović in Nadj-Svetek sta bili prekinjeni v nejasnih pozicijah.

OBVESTILA

NAVODILO za izvoz in prevoz drv za preskrbo članov sindikata

Na sektorju Gozdnih gospodarstev Celje, Maribor, Ribnica, Kočevje, Sv. Lucija ob Soti so sindikalne brigade pripravile veliko drv, ki jih moramo sedaj prepeljati do železniških postaj.

Da bo moglo spraviti vsa drva do železnice, bo v nedeljo 25. IX. 1949 množična akcija za izvoz in prevoz drv na naslednjih železniških postajah:

na železniški postaji Ribnica — sind. iz Ljubljane 400 ljudi 33 kam.

na železniški postaji Kočevje — sind. iz Ljubljane 300 ljudi 15 kam.

na železniški postaji Solkan — sind. Gorice, Jesenice 400 ljudi 50 kam.

Okrajni štabi za sečenje drv Jesenice in Gorica naj se povežejo glede določitve števila ljudi, kamionov in razporeda.

Za Gozdno gospodarstvo Celje se predvideva 400 ljudi in 30 kamionov. Za gozdno gospodarstvo Maribor 400 ljudi in 40 kamionov.

Gozdno gospodarstvo Celje in Maribor naj se takoj poveže s svojim okrajnim in okrajnim štabom za sečenje drv zaradi izvedbe navedene akcije.

Ljubljanski sindikati se udeležijo akcije samo v Ribnici in Kočevju. Odhod vlaka iz Glavnega kolodvora ob 5.15.

Okrajni štabi za sečenje drv za sindikate naj takoj prične s pripravo te akcije. Preskrbi naj na svojem področju zadostno število kamionov. Vodijo naj točno evidenco in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Okrajni štabi za sečenje drv, kamionov in njihovih razporedov za naslednjo nedeljo. — Republiški štab za sečenje drv.

ODREDBA

o odpiranju prodajalnih špecerije v Ljubljani ob nedeljah

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

Prodajalne, ki prodajajo špecerije, obratujejo v omejenem obsegu tudi ob nedeljah in sicer v območju vsakega RLO po določeni shemi, akcije in naj poročajo najkasneje do torka 27. t. m.

OPOZORILO

Gozdno gospodarstvo Celje opozarja vsa podjetja državnega, združenega in privatnega sektorja, kakor vse ustanove, da v bodoče ne bo izplačevalo nobenih računov iz kakršnega koli naslova, za katere ne bo prejela izstavljenega predpisane naročilnice Gozdnega gospodarstva Celje s podpisom zakonitega zastopnika podjetja.

Istočasno opozarjamo, da so uradne ure za stranke pri Gozdnem gospodarstvu Celje izključno od 10-12 vsak dan. Izven teh ur strank ne sprejemamo.

RAZGLAS

Najdena so naslednja dvokolesa:

1. Okvir moškega dvokolesa, znamke (italijanski), štev. okvirja 6529, črne barve.

2. Okvir moškega dvokolesa, znamke »Proclasa«, št. okvirja 14230, črne barve.

3. Okvir moškega dvokolesa, znamke »Puche«, št. okvirja 320677, črne barve.

Pozivamo lastnike navedenih dvokolesnih okvirjev, da se najpozneje do 5. oktobra 1949 zgledajo s odgovarjajočimi dokumenti na takojšnji Upravi Narodne milice, Novo mesto. Po tem roku se bodo koleca, v kolikor se ne zgledajo lastniki, odstopila Narodni imovini. — Iz pisarne Uprave NM Novo mesto.

DNEVNE VESTI

Poverjenosti za kulturo in umetnost pri Upravi Narodne milice, Novo mesto. Po tem roku se bodo koleca, v kolikor se ne zgledajo lastniki, odstopila Narodni imovini. — Iz pisarne Uprave NM Novo mesto.

VESTI IZ MARIBORA

Zdravniško dežurno službo v Mariboru opravlja od sobote dne 19. septembra popoldne do ponedeljka dne 20. septembra od 8. ure zjutraj dr. Weisk Bruno, Gospejla ul. št. 7. Za obiske na dom je treba javiti pri Reševalni postaji, Koroska c. 12, tel. št. 2234.

Dežurnost lekarn v Mariboru. V nedeljo 18. IX. III. mestna lekarna, Trz Rdeče Armade 3. — V ponedeljek 19. IX. IV. mestna lekarna, Gorkova ulica 18. — V torek 20. IX. II. mestna lekarna, Gosposka ulica 12.

GLEDALISCE

DRAMA — LJUBLJANA

Sobota, 24. ob 20. Gow-D'Ussau: »Globoko so korine«. Izven. Gostovanje v Bocu. Nedelja, 25. ob 15. Gow-D'Ussau: »Globoko so korine«. Izven. Gostovanje v Tolminu. — Ob 20. Gow-D'Ussau: »Globoko so korine«. Izven. Gostovanje v Tolminu.

Krajevni sindikati svet Ljubljane, kulturno-prosvetni oddelek obvešča vse podružnice v območju mesta Ljubljane, da nemudoma, najkasneje pa do 26. IX. 1949, pisno javijo število članov svoje podružnice in od tega števila interesov za gledališke predstave po sindikalni liniji. Gliste podružnice, ki so številčno tako močne, da lahko pri eni predstavi zavzamejo vsa mesta v Drami ali Operi, naj v prijavi to navedejo. Opozarjamo vse podružnice, naj se teh navodil držijo, ker poznejše prijave ne bo mogoče upoštevati. Pismono prijave sprejema Kulturno-prosvetni oddelek KSJL vsak dan od 7-14, do vključno 26. IX. 1949.

SKUD-N KOVINAR JESENICE

izvajajo v Tednu napredne knjige naslednji program:

Cetrtak 22. 9. ob 19.30: Literarni večer v Titovem domu. Sodeluje Drž. glasbena šola Jesenice.

Petek 23. 9. ob 19.30: Literarni glasbeni večer.

Sobota 24. 9. ob 19.30: Literarno glasbeni pevski večer. Izvaja SKUD F. Mencinger Javornik.

Razstava napredne knjige je odprta od 18. do 25. septembra v osnovni šoli na Jesenicah.

Vstopnina gledališča. Za bralni in literarni večer prosta. — Pripravljalni odbor.

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM!

Rizarna Ljubljana, Linhartova 25, je prešla v likvidacijo. Upniki in dolžniki se pozivajo, da najkasneje do 31. oktobra t. l. prijavijo likvidatorjem pismono svoje morebitne terjatve oziroma dolgeve na naslov: Rizarna Ljubljana, v likvidaciji — v roke tov. Kocmur Maks, namestnik Poverjenosti za živilsko proizvodnjo MLO Ljubljana, Resljeva c. 24. — Likvidatorji.

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Bole. — Naslov uredništva: Koparjeva 6. — Uprava: Koparjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. Telefon naročniškega oddelka 50-30. — Telefon oglasnega oddelka 56-85. — Štev. ček. računa 6-90601-0.

PRESKRBA

DELITEV MESA

Poverjenosti za trgovino in preskrbo MLO v Ljubljani obvešča potrošnike, da si lahko nabavijo sveže meso, konzerve ali po želji drobovino vsak dan od srede 21. do sobote dne 24. septembra t. l. na odrezka živilskih nakaznic za mesec september in sicer:

R-1a jam. 1275 gr mesa na odrezek Meso IV — 1250 september, 850 gr mesa na odrezek IV — 850 september

R-1a 1125 gr mesa na odrezek Meso IV — 1100 september, 750 gr mesa na odrezek Meso IV — 750 september

R-2 450 gr mesa na odrezek Meso IV — 450 september, 300 gr mesa na odrezek Meso IV — 300 september

R-1b 900 gr mesa na odrezek Meso IV — 900 september, 600 gr mesa na odrezek Meso IV — 600 september

R-22 450 gr mesa na odrezek Meso IV — 450 september, 300 gr mesa na odrezek Meso IV — 300 september

R-1 450 gr mesa na odrezek Meso IV — 450 september, 300 gr mesa na odrezek Meso IV — 300 september

R-2a 675 gr mesa na odrezek Meso IV — 700 september, 450 gr mesa na odrezek Meso IV — 450 september

R-2 375 gr mesa na odrezek Meso IV — 400 september, 250 gr mesa na odrezek Meso IV — 250 september

R-3 300 gr mesa na odrezek Meso — IV 300 september, 200 gr mesa na odrezek Meso — IV 200 september

G 1 doza a 350 gr mešanih mesnih konzerv na odrezka Meso — IV 250 in 150 september

D-1 100 gr mesa na odrezek Meso — IV 100 september, 50 gr mesa na odrezek Meso — IV 50 september

D-2 150 gr mesa na odrezek Meso — IV 150 september, 100 gr mesa na odrezek Meso — IV 100 september

D-3 200 gr mesa na odrezek Meso — IV 200 september, 100 gr mesa na odrezek Meso — IV 100 september

Meso si lahko nabavijo tudi bolniki, ne-sebe žene, dajatelj krvi, udarniki in zamudniki. Sveže svinjsko meso se deli v razmerju 1:0,80, prekajeno svinjsko meso pa v razmerju 1:0,70.

Opozarjamo mesarje, da se pri delitvi mesa strogo držijo danih navodil, t. j., da dele mesa samo potrošnikom mesta Ljubljane.

Nadalje naročamo razdeljevalcem mesa, da dele telečje meso prvenstveno na otroške živilske nakaznice, ako potrošnik to želi.

Poslovalnice na trgu. Wolfova 12, Gajeva-pasaza, Gosposvetska c. 6, Zaloška 22, Tržaška c. 81, Cvetovska c. 54 in Miklošičeva 17, dele meso v sredo od 6-12 in 14-17, v četrtek 22. na od 6-12.

V petek 23. t. m. dele meso od 6-12 in od 14-17 prodajalne, ki so določene za delitev mesa bolnikom.

V soboto 24. t. m. dele meso neprekinjeno od 6-17 vse prodajalne mesa.

Cena bo nabita na vidnem mestu v prodajalni.

Ordre in obračun je oddati mestni klavni v torek 27. t. m.

KONCERTI

Na Bledu bo danes ob 20.30 v dvorani Kazine koncert, katerega izvajajo: Vilma Bukovcova, Uroš Prvoršek, pianist Marijan Lipovšek in Slov. sindikalni kvintet.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje

Poročila: ob 5.15, 6.20, 12.30, 14.30, 19.30 in ob 22.00.

5.00. Zdrav delovnim ljudem — 6.00. Jutrarnji koncert — 12.00. Opoldanski koncert. Na sporedu: W. A. Mozart. Na sporedu: Violinski koncert v A-duru — 12.45. Zabavna glasba — 13.00. Koroska v pesmi — 13.30. Izra orkester mariborske radijske postaje p. v. Draga Lorbeca (prenos iz Maribora) — 14.00. Slovenski solisti in ansambli — 14.45. Znanj napravi — 15.15. Kulturni pregled — 18.20. Poja pionirski zbor iz Jeronice p. v. Mihe Vahna — 18.40. Mali leksikon za pionirje — 19.00. Izra tamburški orkester p. v. Matka Sijakovića — 19.45. Zabavna glasba — 20.00. Politični komentar iz Beograda — 20.15. Večer večerni spored — 21.00. Predavanje — 21.10. Koncert Marjana Lipovška — 21.30. Izra Zabavni orkester Radija Ljubljana p. v. Bojana Adamca — 22.30. Iz del Johanna Sebastiana Bacha.

KINO

LJUBLJANA UNION: Danski film »Sirota Sinja« — Ivan Cankar. — Predstave ob 16. 18.15 in 20.30.

MOSKVA: Češki film »Slutnja«. Pregled 2. SLOGA: Sovj. film »Maritja«. — Mes. JA 10. — Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.

TIVOLI: Sovj. film »Vlak pelje na vzhod«. Sportni pregled 10. — Predstava ob 20.

TRIGLAV: Poljski film »Obmehna ulica«. Mes. JA 9. — Predstava ob 20.

SISKA: Sovjetski film »Vrtni cvet iz zmagoe. Sportni pr. 4. — Predstava ob 20.

MARIBOR PARTIZAN: Poljski film »Poslednja etapa«. — Bos. mesečnik 20.

UDARNIK: Švedski film »Tvoja lutka«. — Hrv. pregled 7.

LEPOT: Sovj. film »Pomlad«. — F. N. 184.

CELEJE METROBOL: Sovj. film »Cirkus«. — Pionirji 5.

DOM: Sovjetski film »Rdeča ruta«. — Bos. mesečnik 19.

KAMNIK: Sovj. film »Srečanje na Labi«. — Rudarji.

KRANJ STORŽIČ: Sovj. film »Glasbena komedija«. — Pregled 4.